

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Γ' ΕΠΑ.Λ.**

Εισηγήτρια: Κεφαλλονίτη Εύη

Ημερομηνία: 29.3.26

Μη Λογοτεχνικό Κείμενο

«Εναλλακτική Κανονικότητα»

Η πραγματικότητα του «κορωνοϊού» είναι πρωτόγνωρη και σκληρή για όλους. Ο Covid-19 ήρθε, άλλαξε τις ισορροπίες και έφερε μαζί του πολλά προβλήματα να προστεθούν στις ήδη υπάρχουσες δυσχερείς οικονομικές συνθήκες που βίωναν οι Έλληνες. Οι ειδικοί, εκτός από τα προβλήματα στον τομέα της υγείας, κάνουν λόγο και για σοβαρότατες κοινωνικές, οικονομικές και ψυχολογικές επιπτώσεις λόγω της πανδημίας και προβλέπουν ότι οι χειρότερες συνέπειες αυτής θα γίνουν αντιληπτές στο εγγύς μέλλον. Αυτό που κάνει ακόμη πιο δύσκολη την όλη κατάσταση, όπως και σε κάθε κρίση, είναι ο απροσδόκητος χαρακτήρας της. Όλο αυτό ξεκίνησε ξαφνικά. Κανείς δεν ήταν προετοιμασμένος, ούτε μπορούσε να φανταστεί ότι πόλεις ολόκληρες θα περιορίζονταν μέσα στα σπίτια.

Οι πόλεις ερήμωσαν, οι επιχειρήσεις έκλεισαν, οι αθλητικοί χώροι άδειασαν. Το μέλλον φαντάζει αρκετά αβέβαιο. Κανείς δεν μπορεί να πει το αντίθετο. Το θέμα είναι, ωστόσο, τι θα κάνουμε εμείς από εδώ και πέρα. Τώρα που πλέον τίποτε δεν θα πρέπει να θεωρείται απροσδόκητο. Η ζωή συνεχίζεται και εμείς οφείλουμε να στοχαστούμε ποια θα είναι η στάση και η αντίδρασή μας απέναντι σε όλα αυτά.

Το εύκολο είναι να μεμψιμοιρούμε, να το βάλουμε κάτω και να απογοητευτούμε εγκαταλείποντας τις προσπάθειές μας. Ο Επίκτητος λέει ότι υπάρχουν πράγματα που εξαρτώνται από εμάς (τὰ ἐφ' ἡμῖν) και άλλα που δεν εξαρτώνται (τὰ οὐκ ἐφ' ἡμῖν), θέση με την οποία υποστηρίζει πως οτιδήποτε δεν μπορούμε να ρυθμίσουμε, καλό είναι να το ανεχόμαστε (ἀνέχου καὶ ἀπέχου). Αυτή τη στιγμή δεν μπορούμε να κάνουμε κάτι διαφορετικό όσον αφορά τον Covid-19 από το να ακολουθούμε πιστά τις οδηγίες των επιστημόνων και των ειδικών πάντα με αίσθηση κοινωνικής ευθύνης και αγάπης για τον συνάνθρωπο. Από εκεί και πέρα, **βέβαια**, δεν θα πρέπει να μείνουμε παθητικοί, αδρανείς και στάσιμοι ως προς την προσωπική μας εξέλιξη.

Η ιστορία μας έχει διδάξει ότι υπάρχουν τα πάνω και τα κάτω. Σε αυτή την περίπτωση δεν επιβιώνει ο πιο ισχυρός, **αλλά** εκείνος που κατορθώνει να προσαρμοστεί αμεσότερα και πιο αποτελεσματικά (σε επαγγελματικό, οικονομικό και πρωτίστως σε ψυχολογικό επίπεδο) στις μεταβολές των συνθηκών. Αυτό, **λοιπόν**, καλούμαστε να κάνουμε τώρα. Οι περισσότεροι ψυχολόγοι και σύγχρονοι ψυχοθεραπευτές διατείνονται ότι η χαρά και η ευτυχία είναι νοητικές κατασκευές που εξαρτώνται από την οπτική που υιοθετεί κανείς για να ερμηνεύσει τα γεγονότα. Υποστηρίζουν, **δηλαδή**, ότι τα περισσότερα «πράγματα» αντιμετωπίζονται με την κατάλληλη διανοητική κατάσταση και την κατάλληλη οπτική, οι οποίες επιτρέπουν την επιστράτευση της λογικής στις δυσκολίες, για να δοθούν λύσεις στα δυσχερέστερα προβλήματα της ζωής.

Το πρόβλημα πράγματι υπάρχει και είναι το ίδιο για όλους. Αυτό που αξίζει, **ωστόσο**, να παρατηρήσουμε και να σκεφτούμε είναι ότι δεν το αντιμετωπίζουν όλοι με τον ίδιο τρόπο. Πώς γίνεται οι ίδιες δυσκολίες και τα ίδια αδιέξοδα κάποιους να τους συντρίβουν, ενώ κάποιους άλλους να τους επηρεάζουν λιγότερο χωρίς να εμποδίζουν την εξέλιξή τους; [...]

Αν δούμε, **συνεπώς**, πέρα από τις αντικειμενικές δυσκολίες, αξίζει να αναρωτηθούμε μήπως αυτή η κρίση τελικά μπορεί να αποτελέσει και μία σπουδαία «ευκαιρία» για αναστοχασμό και σταδιακή προσπάθεια ουσιαστικής εσωτερικής

ανάπτυξης. Σίγουρα κάποιος θα σκεφτεί εύλογα ότι δεν είναι δυνατόν να πηγαίνουν άσχημα η δουλειά και τα οικονομικά μας κι εμείς να είμαστε χαρούμενοι ή ευτυχισμένοι. Σε αυτό το σημείο ξεσκεπάζεται η ρίζα του κακού. Το πραγματικό πρόβλημα του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού. Ότι ο άνθρωπος, δηλαδή, έχει ταυτίσει την ευτυχία με την ύλη. Πράγματι για όλους (ή σχεδόν για όλους) τα χρήματα είναι αναγκαία συνθήκη για να «ζήσουν καλά». Θα είναι, όμως, ποτέ αυτά αρκετά για να μας εξασφαλίσουν την ευτυχία;

Τόσο καιρό μοχθούμε για την επαγγελματική μας αποκατάσταση και την «ευημερία» μας αφήνοντας τελείως στην άκρη την αληθινή «επιμέλεια του εαυτού». Δεν έχουμε συνειδητοποιήσει, ωστόσο, ότι η «ευημερία» δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ανεξάρτητα από την φροντίδα του εαυτού μας. Βλέπουμε ότι πολλά πράγματα για τα οποία προσπαθούσαμε μανιωδώς είναι πολύ ρευστά και επουσιώδη μπροστά στην υγεία μας. Φαίνεται, λοιπόν, πως ήρθε η ώρα για μία διαφορετική προσέγγιση, μία διαφορετική προοπτική. Μιλάμε συνεχώς για τον ανθρωπισμό ως στάση ζωής φέρνοντας στο μυαλό μας το ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά συγχρόνως έχουμε λησμονήσει ότι οφείλουμε να είμαστε ανθρωπιστές πρώτα ως προς τον ίδιο μας τον εαυτό που χρειάζεται κατ' επειγόντως αγάπη και φροντίδα. Η εσωτερική ειρήνη και η προσωπική εξέλιξη μπορούν να διασφαλίσουν και να εδραιώσουν την παγκόσμια ειρήνη και πρόοδο και αυτό δεν είναι καθόλου εγωιστικό. Είναι η πραγματικότητα! [...]

Τους τελευταίους μήνες ο άνθρωπος φαίνεται να ενδιαφέρεται περισσότερο από ποτέ για τη σωματική του υγεία και τη διανοητική-πνευματική του ανάπτυξη. Η απειλή του κινδύνου μετέβαλε τον τρόπο ζωής αρκετών και η φροντίδα του «εαυτού» τέθηκε ως προτεραιότητα. Οι διατροφικές συνήθειες μάλλον τροποποιήθηκαν, ενώ κάθε μέρα περισσότεροι άνθρωποι ασκούνται είτε στο σπίτι είτε στη φύση, όσο ο καιρός το επιτρέπει. Βρέθηκε επιτέλους λίγος χρόνος. Κάποιοι παρατήρησαν πόσο προγραμματισμένοι είμαστε. Βρισκόμαστε σε ένα συνεχές τρέξιμο χωρίς να γνωρίζουμε γιατί τρέχουμε. Απλά πρέπει. Έτσι μας έμαθε η κοινωνία.

Υπάρχουν άνθρωποι που μέσα από αυτή την περιπέτεια έχουν αλλάξει θεώρηση για τη ζωή. Αφιερώνουν περισσότερο χρόνο για τον εαυτό τους και τις οικογένειές τους, ενώ το πιο σημαντικό είναι πως τα άτομα δείχνουν έμπρακτα σεβασμό και αλληλεγγύη, έχουν αίσθηση κοινωνικής ευθύνης και ενδιαφέρονται για το συλλογικό καλό. [...]

Αυτή τη δυσμενή κατάσταση είναι προτιμότερο να τη δούμε ως μία ευκαιρία για να επαναπροσδιορίσουμε τις προτεραιότητές μας. Δεν έχουμε και άλλη επιλογή. Ίσως όλο αυτό αποτελεί μία καλή αφορμή για να «δούμε καθαρότερα» και να επιστρέψουμε σε μία πιο ήπια «φυσική» κανονικότητα που θα έχει στο κέντρο της τον άνθρωπο. Μία «εναλλακτική κανονικότητα» που δε συνεπάγεται τη ροπή προς τη ραθυμία, την οπισθοδρόμηση και τη στασιμότητα. Αντιθέτως, σχετίζεται με την υγεία, την εσωτερική-πνευματική πρόοδο και την εξέλιξη του ατόμου που έχει άμεση επίδραση στο κοινωνικό σύνολο. Η «εναλλακτική κανονικότητα» είναι ένα βήμα πιο κοντά στον τρόπο ζωής που θα έπρεπε να έχουν υιοθετήσει από καιρό οι κοινωνίες, παρέχοντας τη δυνατότητα στον άνθρωπο να συνδεθεί ξανά με το φυσικό περιβάλλον, με τους γύρω του και τον εαυτό του.

Διασκευασμένο κείμενο από διαδικτυακό ιστότοπο

1^η Δραστηριότητα

A1. Το κείμενο έχει αναρτηθεί σε διαδικτυακό ιστότοπο. Διαβάστε το περιεχόμενό των **πέντε τελευταίων παραγράφων** και γράψτε ένα κείμενο 100-120 λέξεων.

Μονάδες 10

A2. Σε καθεμία από τις προτάσεις που ακολουθούν να δώσετε τον χαρακτηρισμό «ΣΩΣΤΟ» ή «ΛΑΘΟΣ», και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με αναφορά στο κείμενο.

- α)** Σύμφωνα με τον Επίκτητο οι άνθρωποι μπορούν να ελέγξουν και να καθορίσουν τα πάντα.
- β)** Όλοι αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες με τον ίδιο τρόπο.

- γ) Η φροντίδα του εαυτού αποτελούσε πάντοτε προτεραιότητα για τους ανθρώπους.
- δ) Όλοι οι ψυχολόγοι και οι σύγχρονοι ψυχοθεραπευτές διατείνονται ότι η χαρά και η ευτυχία είναι νοητικές κατασκευές που εξαρτώνται από την οπτική που υιοθετεί κανείς για να ερμηνεύσει τα γεγονότα.
- ε) Η «εναλλακτική κανονικότητα» είναι μία μορφή αμφισβήτησης του τρόπου ζωής που έχουν υιοθετήσει οι σύγχρονες δυτικές κοινωνίες.

Μονάδες 5

2^η Δραστηριότητα

- A3. α)** Στο κείμενο κυριαρχεί το α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο. Που εξυπηρετεί αυτή η επιλογή;

Μονάδες 2,5

- β)** «Η απειλή του κινδύνου μετέβαλε τον τρόπο ζωής αρκετών.» Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης, να εξηγήσετε τι πετυχαίνει με αυτήν ο συγγραφέας και να τη μετατρέψετε στο αντίθετο είδος.

Μονάδες 2,5

- A4. α)** Πώς οργανώνεται ο λόγος της πρώτης παραγράφου («Η πραγματικότητα του «κορωνοϊού» είναι πρωτόγνωρη... θα περιορίζονταν μέσα στα σπίτια.»);

Μονάδες 2

- β)** Ποια νοηματική σχέση εκφράζουν οι διαρθρωτικές λέξεις ;
«βέβαια» (τρίτη παράγραφος),
«λοιπόν» (τέταρτη παράγραφος),
«δηλαδή» (τέταρτη παράγραφος),
«ωστόσο» (πέμπτη παράγραφος),
«συνεπώς» (έκτη παράγραφος).

Μονάδες 1,5

- γ)** «Οι πόλεις ερήμωσαν, οι επιχειρήσεις έκλεισαν, οι αθλητικοί χώροι άδειασαν.» (δεύτερη παράγραφος). Τι επιτυγχάνει ο συγγραφέας με το ασύνδετο σχήμα;

Μονάδες 1,5

- A5. α)** Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις υπογραμμισμένες λέξεις: απροσδόκητο (δεύτερη παράγραφος), κατορθώνει (τέταρτη παράγραφος), μοχθούμε (έβδομη παράγραφος), φροντίδα (έβδομη παράγραφος), τροποποιήθηκαν (όγδοη παράγραφος).

Μονάδες 2,5

- β)** πρωτόγνωρη, υποστηρίζει, επιτρέπει, εναλλακτική. Χρησιμοποιώντας το δεύτερο συνθετικό αυτών των λέξεων να γράψετε από μία νέα λέξη.

Μονάδες 2,5

3^η Δραστηριότητα

- A6.** Σε ένα άρθρο (200-250 λέξεις) που θα δημοσιευτεί στο διαδίκτυο να τονίσετε τους λόγους που ωθούν τον σύγχρονο άνθρωπο στην «παραμέληση του εαυτού του» και να προτείνετε τρόπους με τους οποίους θα βελτιωθεί αυτή η κατάσταση.

Μονάδες 20

Λογοτεχνικό Κείμενο

Το παρακάτω κείμενο ανήκει στη συλλογή διηγημάτων του Παναγιώτη Χατζημωυσιάδη, «Η ιδιωτική μου αντωνυμία» (εκδ. Κίχλη, 2017)

Άχνη

Πασπαλίζουμε με ζάχαρη το ψωμί. Ένα ολόκληρο δάχτυλο. Μετά βρέχαμε τη ζάχαρη. Παίρναμε το ψωμί στο χέρι και τρέχαμε έξω. Μεγάλωσα με ζάχαρη στο ψωμί και τέτοια τρεξίματα. Για μπάλα, κρυφτό στην πλατεία, κεραμιδάκια και αγαλματάκια ακούνητα. Ωραία χρόνια, αθώα. Δίχως έγνοιες, φαγωμάρες και απληστίες. Κάπως έτσι μου αρέσει να τα βλέπω τώρα. Έστω και αν κατά βάθος ξέρω ότι δεν υπάρχει μεγαλύτερο ναρκωτικό από τη νοσταλγία. Που όλα τα στρογγυλεύει και όλα τα δικαιώνει και όλα τα γλυκαίνει. Για παράδειγμα, το ψωμί με ζάχαρη, ποτέ δε μου άρεσε εμένα.

1^η δραστηριότητα

B1. Να δικαιολογήσετε τον τίτλο του κειμένου.

Μονάδες 15

2^η δραστηριότητα

B2. Το κείμενο περιέχει μία αντίθεση. Να την εντοπίσετε και να εξηγήσετε τη λειτουργία της μέσα στο κείμενο.

Μονάδες 15

3^η δραστηριότητα

B3. «Κάπως έτσι μου αρέσει να τα βλέπω τώρα». Από πού θεωρείτε ότι πηγάζει η ανάγκη των ανθρώπων να ωραιοποιούν το παρελθόν. Απαντήστε σ' ένα κείμενο 150 λέξεων.

Μονάδες 20

Ευχές για επιτυχία

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η Δραστηριότητα

A1. Συμμαθητές, συμμαθήτριες,

Το παραπάνω κείμενο σχετίζεται με την πανδημία του κορωνοϊού. Ο συγγραφέας θεωρεί, πως η περίοδος αυτή βοήθησε στην ενδοσκόπηση του ατόμου, πιστεύοντας πως τα υλικά αγαθά δεν εξασφαλίζουν την ευτυχία. Επιπρόσθετα, τονίζει πως ο άνθρωπος αδιαφορούσε ως εκείνη τη στιγμή για τον ίδιο του τον εαυτό, επισημαίνοντας τις αλλαγές που προέκυψαν εξαιτίας του φόβου, ο οποίος ώθησε προς την εσωτερική αναζήτηση. Ο συγγραφέας συνεπώς, θεωρεί πως η εναλλακτική κανονικότητα, σχετίζεται με την επιμέλεια του εαυτού, γεγονός που θα έπρεπε να υφίσταται εδώ και καιρό στις κοινωνίες.
Σας ευχαριστώ.

- A2.**
- α) Λ: «Ο Επίκτητος λέει ότι (ἀνέχου καὶ ἀπέχου).».
 - β) Λ: «Το πρόβλημα ... τον ίδιο τρόπο.».
 - γ) Λ: «Τόσο καιρό μοχθούμε ... του εαυτού”.».
 - δ) Λ: «Οι περισσότεροι ψυχολόγοι τα γεγονότα.».
 - ε) Σ: «Η “εναλλακτική κανονικότητα... και τον εαυτό του.».

2^η Δραστηριότητα

- A3.** α) Σε πολλά σημεία του κειμένου γίνεται χρήση του α’ πληθυντικού προσώπου. Με αυτόν τον τρόπο ο συγγραφέας συμμετέχει στο θέμα. Έτσι δίνεται η αίσθηση της οικειότητας, αφού εντάσσει και τον εαυτό του μαζί με τους υπολοίπους. Συνεπώς, το κείμενο έχει καθολικότητα και αμεσότητα και ο λόγος του ζωντάνια και παραστατικότητα. Παράλληλα, ευαισθητοποιεί τον αναγνώστη και μπορεί να τον πείσει καλύτερα εφόσον τοποθετεί και τον εαυτό του μέσα στα όσα προτείνει.

β) Ο συγγραφέας με την ενεργητική σύνταξη δίνει έμφαση στο υποκείμενο και μεταδίδει με απλό και κατανοητό τρόπο το μήνυμα και τη σκέψη του προς τους αναγνώστες.

Μετατροπή σε παθητική σύνταξη:

Ο τρόπος ζωής αρκετών μεταβλήθηκε από την απειλή του κινδύνου.

- A4.** α) **Θεματική Πρόταση:** «Η πραγματικότητα ... συνθήκες που βίωναν οι Έλληνες.».
Λεπτομέρειες: «Οι ειδικοί, εκτός από τα προβλήματα ... θα περιορίζονταν μέσα στα σπίτια».
Κατακλείδα: Δεν έχει.

Η παράγραφος αναπτύσσεται με **Συνδυασμό Μεθόδων**. Ο συντάκτης χρησιμοποιεί «αίτιο αποτέλεσμα» για να περιγράψει τις επιπτώσεις της πανδημίας. Επίσης, χρησιμοποιεί «αιτιολόγηση» για να εξηγήσει τις δυσκολίες από τον κορωνοϊό και τις συνέπειές του προς αυτόν.

- A4.** β)
- «βέβαια» : έμφαση
 - «λοιπόν» : συμπέρασμα
 - «δηλαδή» : επεξήγηση
 - «ωστόσο» : αντίθεση
 - «συνεπώς» : συμπέρασμα

A4. γ) Ο συγγραφέας με το ασύνδετο σχήμα δίνει έμφαση στις επιπτώσεις του κορωνοϊού και παράλληλα δίνει στο κείμενο ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα, ενώ το ύφος του είναι λιτό και κοφτό με σκοπό να επηρεάσει τον αναγνώστη.

A5. α)

- απροσδόκητο: αναπάντεχο
- κατορθώνει: καταφέρνει
- μοχθούμε: κοπιάζουμε
- φροντίδα: επιμέλεια
- τροποποιήθηκαν: άλλαξαν

A5. β)

- παραγνωρίζω
- στήριγμα
- επιτρέπω
- εναλλαγή

3^η Δραστηριότητα

Τίτλος: σύντομος

Α' Ζητούμενο:

- Ελλιπής παιδεία και αγωγή
- Κρίση αξιών
- Σύγχυση απόψεων
- Αρνητική επίδραση των Μ.Μ.Ε
- Κακή διαχείριση της τεχνολογίας
- Απουσία επικοινωνίας στην οικογένεια
- Ανεργία
- Οικονομική κρίση

Β' Ζητούμενο:

- Σχολείο-Εκπαίδευση
- Προσωπική μελέτη
- Εκπομπές που προωθούν την πνευματική ανάπτυξη
- Ενασχόληση με τον αθλητισμό
- Αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.
- Σωστή χρήση του διαδικτύου
- Αυτοκριτική

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

Ο συγγραφέας επιλέγοντας ως τίτλο τη λέξη «άχνη» προσπαθεί να δημιουργήσει μια γλυκιά αίσθηση, εφόσον όλο του το κείμενο παραπέμπει σε παρασκευές γλυκών. Αυτές με τη σειρά τους θεωρούνται άρρηκτα συνδεδεμένες με την παιδική ηλικία και τις αναμνήσεις από αυτή. Με αυτό τον τρόπο, ο συγγραφέας δίνει ένα αίσθημα νοσταλγίας και το στοιχείο του παραμυθού από τις περιγραφές που κάνει.

2^η δραστηριότητα

Η αντίθεση που περιγράφεται μέσα στο κείμενο είναι η αίσθηση της νοσταλγίας, η οποία σχετίζεται με την παιδική ηλικία του ατόμου, σε συνάρτηση με την απόρριψη της από

πλευράς του συγγραφέα, η οποία θεωρεί ότι παραπέμπει σε μια ωραιοποιημένη κατάσταση του παρελθόντος, με μοναδικό σκοπό να ναρκώσει τη σκέψη.

3^η δραστηριότητα

Ο άνθρωπος έχει την τάση να λησμονά το παρελθόν του και πολλές φορές να το ωραιοποιεί. Το παρελθόν σχετίζεται με τη μνήμη του και τον τρόπο που αυτή έχει «αποθηκεύσει» τα διάφορα γεγονότα που έχει βιώσει. Οι επαφές που προέκυψαν με διάφορους ανθρώπους, οι μοναδικές στιγμές που δημιουργήθηκαν, βοηθούν το άτομο να συνεχίσει να χαράζει την πορεία του μέσα στην καθημερινότητα. Πολλές φορές, αυτή η διαδικασία προκαλεί θλίψη, γιατί ο άνθρωπος καλείται να επαναφέρει στη μνήμη του όσα όμορφα είχε βιώσει και πλέον έχουν χαθεί. Μέσα από όλες αυτές τις καταστάσεις της ωραιοποίησης του παρελθόντος, το άτομο αντιλαμβάνεται ενδεχόμενα λάθη που του έχουν συμβεί και δε θέλει να τα επαναλάβει, οπότε μπορεί να τα διορθώσει στο παρόν, είτε ρυθμίζοντας τα συναισθήματά του είτε επιλύοντας προβλήματα. Συνεπώς, μέσα από τη διαδικασία της ωραιοποίησης του παρελθόντος, ο άνθρωπος επιτυγχάνει την εσωτερική του βελτίωση.